

UNISEARCH (Unisearch Journal)

Volume 5 | Issue 2

Article 8

2018-01-01

สัมภาษณ์ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย ดร. กมลินทร์ ขนิษฐา
ภาณุ

กมลินทร์ ขนิษฐา

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/unisearch>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

ขนิษฐา, กมลินทร์ (2018) "สัมภาษณ์ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย ดร. กมลินทร์ ขนิษฐา," *UNISEARCH (Unisearch Journal)*: Vol. 5: Iss. 2, Article 8.

DOI: 10.58837/CHULA.UNISEARCH.5.2.7

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/unisearch/vol5/iss2/8>

This Interview is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in UNISEARCH (Unisearch Journal) by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย ดร. กมลินทร์ พินิจภูวดล

ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ให้ความรู้เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย รวมทั้งเปิดมุมมองในการพัฒนาและการขับเคลื่อนประเทศไทย สู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์เพื่อการแข่งขันในตลาดโลก

การดำเนินการค้าระหว่างประเทศของไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

“...การค้าระหว่างประเทศของไทย เริ่มตั้งแต่การส่งออกสินค้าเกษตร พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมส่งออกและการนำเข้า และก้าวสู่การเป็นชาติการค้าในภูมิภาคและในระดับโลก...”

หากพูดถึงการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรมนั้น การค้าระหว่างประเทศของไทย เริ่มชัดเจนตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในระยะแรก ๆ เป็นการส่งออกสินค้าเกษตร สินค้าเกี่ยวกับอาหาร ก่อนจะพัฒนาไปสู่ภาคอุตสาหกรรมที่มีการนำเข้าและการส่งออก จนก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการค้าของอาเซียนและชาติการค้าในภูมิภาคและในระดับโลก (trading nation) ในช่วงปี ค.ศ. 1990 ซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ การค้าโลกหันมาเน้นเรื่องของระบบการค้าเสรีและเปิดเสรีทางการค้า โดยการขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ส่งเสริมการค้าเสรี และมีการเข้าร่วมในความตกลงต่าง ๆ ทั้งความตกลงทั่วไป

ว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) และองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) เพื่อเปิดเสรีการค้าและลดอุปสรรคด้านภาษีต่อมา การค้าบริการ (trade in service) ได้พัฒนาขึ้น มีการแข่งขันด้านการค้าบริการมากขึ้น การเปิดเสรีการค้าบริการดำเนินการภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยบริการ ต่าง ๆ ทั้งในระดับสากล และระดับภูมิภาค ได้แก่ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการภายใต้กรอบ WTO (General Agreement on Trade in Services: GATS) ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) ความตกลงการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Trade in Services

Agreement: ATISA) และความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) เพื่อเปิดเสรีการค้าและดึงดูดการลงทุน โดยปัจจุบัน นโยบายของประเทศไทยยังได้เน้นเรื่องการค้ากับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านหรือการค้าชายแดน (Cross border trade) เพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชน โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise: SME) มีบทบาทในการส่งสินค้าเพื่อค้าขายและการค้าบริการกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม CLMV ซึ่งได้แก่ราชอาณาจักรกัมพูชา (Cambodia) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao PDR) สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า (Myanmar) และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Vietnam) ไปพร้อม ๆ กับการลงทุนควบคู่กัน โดยมองการค้าและการลงทุนว่าเป็นเครื่องมือและหนทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมทั้งจะพัฒนาเพื่อไปสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

จากการทบทวนนโยบายที่ผ่านมา จะพบว่า ประเด็นปัญหาที่พบในประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ซึ่งนับเป็นจุดอ่อนในการดำเนินการค้าระหว่างประเทศ คือ การทำให้นโยบายระดับชาติ และระดับระหว่างประเทศ ที่ประเทศต่าง ๆ มีอยู่ รวมถึงที่ประเทศไทยด้วยนั้น มีความสอดคล้องหรือสอดคล้องประสานกัน (policy coherence) ทั้งในเรื่องของนโยบายเกี่ยวกับการค้าการลงทุนภายในประเทศและระหว่างประเทศ การทำงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก การทำให้เกิดการขับเคลื่อน เกิดการรับรู้ และเข้าใจขององคาพยพทั้งหลายที่เป็นกรอบนโยบายและ

การบริหารจัดการขององค์กรเชิงสถาบัน (institutional framework) รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่สำคัญต่าง ๆ เช่น เรื่องของการประกอบธุรกิจและการทำงานของคนต่างด้าว เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) หรือ “อังค์ถัด” ได้สร้างนโยบายการค้า การลงทุนที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (science, technology and innovation) ขึ้นมาเพื่อให้ประเทศทั้งหลายร่วมมือกันในการปฏิรูปการค้า การลงทุนและนโยบายที่เกี่ยวข้อง สำหรับประเด็นปัญหาที่สำคัญอีกประการ คือ การพัฒนาการศึกษาให้เกิดบรรยากาศในการสร้างสรรค์หรือนำไปสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0 ตามนโยบายที่รัฐบาลตั้งเป้าหมายไว้ให้เกิดขึ้นสำหรับคนรุ่นใหม่ เหล่านี้นับเป็นประเด็นที่ท้าทายของประเทศไทยในการดำเนินการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ

แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีจุดแข็งด้านการค้าการลงทุนในภาคบริการที่ใช้ทักษะฝีมือ หรือการบริการด้านโรงแรม การท่องเที่ยว ซึ่งควรได้รับการพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการนำเรื่องวัฒนธรรม นวัตกรรมเข้ามาเพิ่มในอุตสาหกรรมที่ให้บริการด้านท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม ด้านศิลปะ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งยิ่งขึ้น และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงพาณิชย์

การปรับตัวสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการแข่งขันในตลาดโลก

“...สิ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ การดูแลทรัพยากรสินทางปัญญา เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์คิดค้นและสร้างสรรค์ขึ้นมา และในประเด็นกฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ควรพิจารณาตามความจำเป็นสำหรับบางสาขาอาชีพ เพื่อให้เกิดการปรับตัวและสามารถแข่งขันในตลาดโลกต่อไป...”

รัฐบาลได้มีนโยบายการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มต่าง ๆ ค่อนข้างชัดเจน และได้ดำเนินการมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จนถึงปัจจุบัน เพื่อผลักดันประเทศเข้าสู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0 มาโดยตลอด แต่เนื่องจาก ณ วันนี้เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์มีได้เกิดขึ้นเพียงเฉพาะในประเทศไทย ด้วยประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยี วัฒนธรรมเข้ามาสร้างสรรค์เศรษฐกิจของตนให้ยั่งยืน และทำให้เกิดการนำองค์ความรู้แนวคิด

ต่าง ๆ มาใช้ในการคิดค้นสิ่งต่าง ๆ ไปสู่การค้าบริการ ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องปรับตัวในหลาย ๆ ด้านเพื่อให้พร้อมที่จะแข่งขันในตลาดโลก ถึงแม้ว่า ประเทศไทยเองมีเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ในสาขาต่าง ๆ สอดคล้องกับการจัดประเภทของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) รวมถึงนโยบาย แผนในการพัฒนาและหน่วยงานที่กำกับดูแล และดำเนินการในการผลักดันและพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ของประเทศ การเพิ่มคุณค่าของสินค้าบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม

ครอบคลุมสาขาพัฒนาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเพณีมรดกทางวัฒนธรรม (heritage of cultural heritage) งานฝีมือ หัตถกรรม ประเพณีศิลปะ (arts) ศิลปะการแสดง ทักษะศิลป์ ประเภทสื่อ (media) สิ่งพิมพ์ การกระจายเสียง ภาพยนตร์ ละคร และประเภทงานสร้างสรรค์และออกแบบ (function creation) งานออกแบบ แฟชั่น โฆษณา สถาปัตยกรรม อยู่แล้วก็ตาม แต่สิ่งที่ประเทศไทยควรให้ความสำคัญ คือ การดูแลด้านทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้เกิดการคุ้มครอง สิ่งที่มีประดิดษุ้คิดค้นและสร้างสรรค์ขึ้นมา ควบคู่ไปกับการ ดำเนินการในการพัฒนาองค์ความรู้ การสนับสนุนทางด้านการเงิน การกำกับดูแลเรื่องมาตรฐานคุณภาพ สุขอนามัย ความปลอดภัย ตลอดจนการทำการตลาดเพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ เหล่านี้เชื่อมโยงสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ถึงแม้ว่า ประเทศไทยจะเข้าร่วมความตกลงด้านการเปิดเสรีภาคบริการต่าง ๆ ที่เน้นการเปิดเสรีภาคบริการในรูปแบบต่าง ๆ 4 รูปแบบ ได้แก่ การบริการข้ามพรมแดน การบริโภคข้ามแดน การตั้งหน่วยธุรกิจ และการให้บริการข้ามแดนโดยตัวบุคคลที่ให้บริการ แต่จากการเปิดสถิติภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ ยังคงมีประเด็นเรื่องของข้อกฎหมายของประเทศไทยที่ยัง

ไม่เอื้อประโยชน์ต่อการเข้ามาดำเนินธุรกิจ หรือกล่าวได้ว่าเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางเข้ามาทำงานของชาวต่างชาติ รวมถึง ประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาสนับสนุน และดูแลป้องกันสิ่งประดิษฐ์ สร้างสรรค์คิดค้นของคนไทยให้ได้รับการคุ้มครอง มิให้ถูกชาติอื่นนำไปใช้หรือจดทะเบียนก่อน ซึ่งประเด็นดังกล่าว เป็นเรื่องที่ต้องเตรียมพร้อมให้ดี ในขณะเดียวกัน การดำเนินการด้านการค้าต้องเคารพในลิขสิทธิ์ของผู้อื่น รมั้ดระวังมิให้มีเรื่องของการละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาที่ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวซึ่งเหมือนกับหลาย ๆ ประเทศ คือ อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบธุรกิจโนวิชาชีบบางสาขาได้ การพิจารณาจะเปิดเสรีสาขาอาชีพใดให้ต่างชาติเข้ามาประกอบธุรกิจ ควรพิจารณาตามความจำเป็นสำหรับในบางสาขานั้น โดยเฉพาะในด้านการเป็นผู้ผลิตคิดค้นที่ช่วยทำให้เกิดการพัฒนา หรือ ปลุกกระแสให้เกิดการตื่นตัว เพื่อให้คนในประเทศได้รับการเรียนรู้เทคโนโลยี เกิดการตื่นตัวในอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ขึ้น และเกิดการปรับตัวสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์เพื่อการแข่งขันในตลาดโลกต่อไป

แรงขับเคลื่อนและผลักดันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

“...การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้และบรรยากาศในการศึกษาในการสร้างคนให้เป็นนักคิด นักสร้างสรรค์ โดยการทำให้เป็นรูปธรรม เกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน เป็นการสร้างเพื่อผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต...”

นอกเหนือไปจากการขับเคลื่อนองค์กรทั้งหลายในการให้บริการ ทั้งด้วยการกำหนดนโยบาย การสร้างองค์ความรู้ งานวิจัย การสนับสนุนด้านการเงิน หรือการส่งเสริมในการตลาดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยผลักดันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ เรื่องของการศึกษา ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้และบรรยากาศในการศึกษาในการสร้างคนให้ได้ใช้สติปัญญา ได้เกิดความคิด นวัตกรรม เป็นนักคิด นักสร้างสรรค์ นักประดิษฐ์คิดค้น โดยการทำให้เป็นรูปธรรม เกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นการวางรากฐานในปัจจุบัน เพื่อผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันจะเป็นรากฐานที่มั่นคงยั่งยืนต่อไป ซึ่งจะทำให้ประเทศมีปริมาณนักประดิษฐ์คิดค้นเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และสามารถนำความคิดเหล่านี้มาใช้ในการช่วยพัฒนาประเทศทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สินค้า อุตสาหกรรม และการบริการต่าง ๆ

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การที่คนไทยยังไม่ค่อยกล้าแสดงออก และชอบทำอะไรตามกระแส ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องสร้างคนให้เก่งเป็นด้าน ๆ พร้อมทั้ง ต้องสร้างคนให้สามารถรับช่วงต่อ ๆ ไปในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและต่อเนื่อง โดยต้องมีการปลูกจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนแนวคิด และปรับกระบวนการทางความคิด (mindset) ใหม่ โดยอาจศึกษาจากประสบการณ์และตัวอย่างดี ๆ ของหลายประเทศ มาปรับใช้ให้เหมาะสม พร้อมไปกับ การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนมาก่อนประเทศใด ๆ ในโลก ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมและชัดเจนจากโครงการหลวงกว่า 4,000 โครงการของพระองค์ท่าน ฉะนั้น การถ่ายทอดตัวอย่าง

และแนวทางที่ดีดังกล่าวไปสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้มีการศึกษาอย่างจริงจังและทำให้ผู้คน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ได้เข้าใจว่าความเป็นจริงคืออะไร มีสิ่งใดบ้างที่สามารถจับต้องได้ และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มิใช่รู้แต่เพียงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่านั้น แต่ต้องน้อมนำมาใช้เป็นแนวทางและทำให้คนได้เข้าใจ พร้อมทั้ง ทำให้เกิดการขยายผลให้เกิดการตระหนัก เห็นประโยชน์ และนำไปใช้ในการปฏิบัติ การดำเนินการ การดำเนินชีวิตต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีนโยบายในการขับเคลื่อนพัฒนา และปฏิรูปประเทศที่ดีอยู่แล้วหลายประการ ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ มากมาย ผสมผสานกับการที่ประเทศไทยเป็นประเทศเก่าแก่

มีวัฒนธรรมที่ดีงามมากมาย ดังนั้น การนำวัฒนธรรมที่ดีไปเผยแพร่ในเชิงเศรษฐกิจให้คนรับรู้ทั้งในเรื่องการบริการ ศิลปะการแสดง การท่องเที่ยว อาหาร และอื่น ๆ ให้ออกไปเป็นอุตสาหกรรมที่ทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ และสร้างเศรษฐกิจจากเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการนำเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม เข้ามาประสานกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย (digital economy) และความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมของไทย (culture economy) เพื่อสร้างสินค้าและบริการที่แตกต่าง นำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจในพื้นที่แต่ละจังหวัด นับเป็นอีกแรงสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไทยในบริบทโลก

“...ต้องมองสินค้าบริการเป็นเรื่องของคุณภาพ เป็นเรื่องของความใหม่ เป็นเรื่องนวัตกรรม ที่อาจนำเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสาน และต้องทำสิ่งที่แตกต่างจากที่เป็นอยู่ให้เป็นจุดเด่นของประเทศไทยขึ้นมา โดยอาศัยฐานภูมิปัญญา วัฒนธรรมของคนไทย ซึ่งประเทศอื่นไม่มี...”

ประเทศไทยต้องเน้นในเรื่องของอุตสาหกรรมที่เป็นจุดเด่นอยู่แล้ว เช่น วัฒนธรรม สิ่งประดิษฐ์ อาหาร ศิลปะ การบริการ หรืออุตสาหกรรมผลิตสินค้าที่ใช้ฝีมือ เช่น หัตถกรรม ให้เป็นสินค้าในเชิงสร้างสรรค์ ตรงนี้เป็นโอกาสส่วนในบริบทของการเจรจาการค้าเสรีในปัจจุบันโดยเฉพาะในตลาดอาเซียนนั้น จากการที่ประเทศไทยเน้นเรื่องการค้ากับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม CLMV หรือการค้าชายแดน หรือกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Great Mekong Subregion: GMS) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีประชากรค่อนข้างมาก มีวัฒนธรรม ความใกล้ชิดคล้ายกับประเทศไทย สิ่งที่ประเทศไทยควรดำเนินการคือ การทำให้เกิดความร่วมมือ แลกเปลี่ยนกันระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยต้องผลักดันนโยบายของรัฐบาลที่เน้นในเรื่อง PPPs (Public Private Partnerships) คือ การใช้ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและเอกชนเป็นแนวทางในการขับเคลื่อน เรื่องของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ และการเปิดตลาดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ในอาเซียน โดยการนำวัฒนธรรม เทคโนโลยี นวัตกรรม เข้ามาบูรณาการกับวัฒนธรรมเก่าแก่ที่มีอยู่ของไทย ผสมผสานกับความมีฝีมือ ความละเอียด ความมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองของคนไทย สร้างเป็นจุดเด่นของประเทศไทยขึ้นมา ยกตัวอย่างเรื่องของข้าว เดิมประเทศไทยผลิตข้าวได้ดีที่สุด แต่ต่อมามีคู่แข่งผลิตขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ประเทศไทยต้องเปลี่ยนและหันมานั้นในเรื่องคุณภาพของข้าว ในด้านบริการ ต้องมองสินค้าบริการ

เป็นเรื่องของคุณภาพ เป็นเรื่องของความใหม่ เป็นเรื่องนวัตกรรม ที่อาจนำเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสาน และต้องทำสิ่งที่แตกต่างจากที่เป็นอยู่ให้เป็นจุดเด่นของประเทศไทยขึ้นมา โดยอาศัยฐานภูมิปัญญา วัฒนธรรมของคนไทย ซึ่งประเทศอื่นไม่มี

จากการที่ประเทศไทยมีกลุ่มสินค้าและบริการในกลุ่มต่าง ๆ ตามที่การประชุมสหประชาชาติด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ได้จัดประเภทไว้พบว่า ประเทศไทยมีสินค้าและบริการในอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ครบทั้ง 9 กลุ่ม โดยมีจุดเด่นอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม ที่ตั้งทางวัฒนธรรม กลุ่มงานศิลปะ ศิลปะการแสดงออก หากแต่ส่วนที่เหลือในกลุ่มของสิ่งพิมพ์ สื่อ การออกแบบ และบริการทางความคิดสร้างสรรค์ ยังคงต้องได้รับการพัฒนาต่อไปเพื่อทำให้คนรุ่นใหม่สามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจได้ด้วยตนเองได้ง่ายและรวดเร็ว เพื่อเปิดมุมมองของคนในประเทศไทยให้รับรู้และเห็นโลกที่กว้างและเข้าใจมากขึ้น เนื่องจากคนไทยให้ความสนใจน้อยในเรื่องของความรู้ของโลกที่เป็นองค์ความรู้รอบตัว ทั้งในแง่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม รายละเอียดต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่ทำการค้าด้วย จึงต้องมีการกระตุ้นให้มีการศึกษาเรียนรู้ เป็นกระบวนการจัดการทางความรู้ที่ต้องเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดใหม่เพื่อให้พร้อมในการเป็นหุ้นส่วนกัน หรือพร้อมในการแข่งขันได้อย่างทัดเทียมกันในตลาดโลก

การนำองค์ความรู้และงานวิจัยมาสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

“...การแสวงหาองค์ความรู้และเรื่องของงานวิจัยในอนาคต ต้องมีการเปลี่ยนบริบทไปสู่งานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์ และขยายฐานองค์ความรู้เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น...”

การพัฒนาเศรษฐกิจของไทยที่ผ่านมา อาจเป็นการทำเฉพาะกิจและโดยมากทำโดยขาดฐานของการสร้างงานวิจัยหรือองค์ความรู้เป็นพื้นฐาน ในขณะที่ ประเทศต่าง ๆ หลายประเทศประสบผลสำเร็จด้านเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ด้านนวัตกรรม การนำเทคโนโลยีมาผนวกกับวัฒนธรรมต่าง ๆ นั้น ล้วนเป็นผลมาจากฐานงานวิจัยทั้งสิ้น ดังนั้น การแสวงหาองค์ความรู้และเรื่องของงานวิจัยในอนาคต ต้องมีการเปลี่ยนบริบทไป จากเดิมซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงวิชาการไปสู่งานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์ของประเทศ สังคม และเอกชน ตลอดจนขยายฐานองค์ความรู้เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น นักวิจัยหรือนักวิชาการต้องมีการสำรวจความต้องการ (demand side) และใช้ความรู้ทางวิชาการเข้าไปช่วย ผลิตองค์ความรู้ที่สามารถนำไปสนับสนุนภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และทำให้เห็นว่างานวิจัยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งเสริมให้อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของประเทศมีความมั่นคง ยั่งยืน และชัดเจนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ การพัฒนาประเทศต่อไปจำเป็นต้องใช้แนวทางจากงานวิจัยเป็นฐานในการขับเคลื่อนและเป็นตัวนำร่องในทุกเรื่อง ทั้งการตลาด การผลิตคิดค้น ศิลปะ การแสดง โดยทำให้เป็นระบบทั้งในแง่นโยบาย หน่วยงาน โดยเฉพาะในเรื่องของคนที่เป็นนักประดิษฐ์คิดค้นทำวิจัยที่ต้องมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องไปโดยตลอด รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา นวัตกรรมและการวิจัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้เกิดแนวทางการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เชิงพัฒนา เชิงนำร่อง เป็นการวิจัยที่ทำให้เกิดมรรคผล นอกจากนี้ เมื่อทำการศึกษาวิจัยแล้วต้องมีกระบวนการติดตามกำกับประเมินผลและทบทวนอย่างต่อเนื่องในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์นั้นจำเป็นต้องเกิด

จากความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในเรื่องของงบประมาณ ที่ภาครัฐและภาคเอกชนต้องเข้ามาช่วยสนับสนุน โดยใช้ภาคอุตสาหกรรมเป็นตัวตั้งว่ามีความต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านใด แล้วทำวิจัยเพื่อตอบโจทย์สิ่งเหล่านั้น

นอกจากนี้แล้ว นโยบายเรื่องต่าง ๆ ต้องมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน บูรณาการให้ไปด้วยกันอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ทั้งในเรื่องของคน การศึกษา การทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่ดูแลมีอำนาจหน้าที่ หน่วยงานที่ติดตาม กำกับดูแล หน่วยงานที่มาช่วยหนุนเสริม หน่วยงานที่มาช่วยแก้ไขปัญหา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ต้องไปด้วยกัน ทำงานสอดประสานกัน ช่วยกันป้องกันแก้ไข ปัญหา พร้อมทั้ง ติดตามและประเมินผล สำหรับในเรื่องของคน ต้องเปลี่ยนแนวคิดคนรุ่นใหม่ ๆ ให้สนใจเรื่อง นวัตกรรมมากขึ้น ต้องมีการปรับกระบวนการต่าง ๆ และสร้างบรรยากาศให้คนรุ่นใหม่ได้เป็นนักคิด นักประดิษฐ์ คิดค้น และเข้าใจวัฒนธรรม เพราะการสร้างสรรคัล้วนมีที่มาและพื้นฐานความรู้มาจากประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม แนวคิด ปรัชญา ความเป็นเอกลักษณ์ที่มีอยู่ ฐานการศึกษา เรียนรู้ตรงนี้จึงต้องเข้มแข็ง ต้องมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุน และต้องเข้าใจ และให้ความสำคัญของประวัติศาสตร์ ดังนั้น คนรุ่นใหม่ต้องให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ ปรัชญา แนวคิด วัฒนธรรม ในเชิงสร้างสรรค์ โดยนำมาเป็นบทเรียนและนำไปสู่การพัฒนา เพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างสติปัญญาและการสร้างสรรค์ขึ้น ดังตัวอย่างในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ น้อมนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คนรุ่นใหม่ เข้าใจและตระหนักถึงหรือไม่อย่างไร ต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริม ทำอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม เพื่อให้คนรุ่นใหม่ เข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการพัฒนาสร้างสรรค์ต่อไป

ดร. กมลันท์ พินิจกุล

สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายระหว่างประเทศ และนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขากฎหมายระหว่างประเทศ จากประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) และกรรมการบริหารศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

